

**R. P. Francisci De Oviedo Madritani, Societatis Iesv,
Theologiæ Professoris, Cursus Philosophicus**

Ad Vnum Corpus Redactus

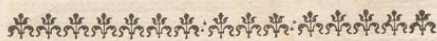
Philosophiæ R. P. Francisci De Oviedo Madritani Societatis Iesv Sacræ
Theologiæ Professoris Tomus II

**Oviedo, Francisco de
Lvgdvni, M.DC.LI.**

Punct. I. An quantitas sit accidens speciale distinctum à substantia, &
reliquis accidentibus?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95526)

proprie non esse talem, quam respectu differentie subiecti in accidentia, quia non utrumque membrum afficitur aliquo accidenti, ut significatum nomine primæ, & secundæ substantiæ, quia prima substantia, videlicet Petrus, prout hoc nomine significatur, quod exprimit rationem indiuiduam, per quam ex mente Aristotelis in ratione primæ constituitur, nullum dicit accidens: Secunda verò tantum dicit accidens quoddam extrinsecum, videlicet abstractionem. Subsistit tamen diuisio ex parte vnius membri diuidentis, si intelligamus tamquam differentiam constitutam extrinsecum accidens, videlicet abstractionem, & ex parte alterius negationem huius accidentis, ita ut diuisum abstrahatur ab abstractione & a negatione abstractionis, & consideretur indifferens ut abstrahatur, & non abstrahatur, & contrahatur ad substantiam secundam per abstractionem positam, & ad substantiam primam per negationem huius abstractionis positam intellectam.

CONTROVERSIA VII.

De secundo membro diuidenti quod est quantitas.

DPLEX vulgo circumfertur Quantitas; quædam dicitur quantitas *molis*, perfectionis alia. Quantitas *molis* dicitur, quam per extensionem, & impenetrabilitatem in rebus corporeis agnoscimus, quæ specialem sibi vendicat formalitatem. Quantitas *perfectionis* transcendens est omnibus entitatibus, quæ cuiusvis propriam perfectionem importat, iuxta quam, quæ perfectiora sunt, maiora vocamus. Vnde Augustinus libro 6. de Trinit. capite 8. dixit *in his quæ non mole magna sunt, hoc maius est, quod melius est.* De hac perfectionis quantitate non in præfenti agendum est, sed de quantitate molis, de qua tota instituitur Controversia.

PUNCTUM PRIMUM.

An quantitas sit accidens speciale distinctum à substantia & reliquis accidentibus.

Nominales omnes apud Patrem Soar. in Metaphys. disp. 4. sect. 2. defendunt quantitatem non esse speciale accidens distinctum à substantia, & reliquis accidentibus, sed omnes entitates corporeas per se ipsas exigere extensionem, & impenetrationem, quæ quantitati tribuuntur. Itaque asserunt materiam primam ex se esse impenetrabilem, secluso alio quocumque accidenti, & formas substantiales, & accidentales similiter per se ipsas esse impenetrabiles independentem à quocumque alio ipsis superaddito. Secundum hanc sententiam tot erunt quantitates specie distinctæ, quot sunt entia corporea, quantitas enim identificata cum substantia erit substantialis, & quantitas identificata cum accidenti accidentalis erit, eademque ratione distinguuntur quantitates identificatæ cum accidentibus specie distinctis, licet enim in eadem ratione formali quantitatis conueniant, siue hæc sit radix impenetrationis, vel fundamentum extensionis, aliæque quævis formalitas.

2 Quantitatem esse speciale accidens distinctum à reliquis aliis entitatibus defendunt Angelicus Doctor. 3. p. quæst. 77. art. 2. & in 4. dist. 12. q. 1. art. 1. & Scotus in 4. dist. 12. quæst. 2. & in 2. quæst. 9. utrumque Ducem vtriusque Scholæ sectatores sequuntur, quos ferè omnes nostræ Societatis Doctores comitantur. His subscribo tanto auctoritatis vtriusque Scholæ pondere tractus, nullaque firmâ ratione pro sententia negante quantitatem superadditam alleclusus. Quod si robustam nimis nullam inueniam pro sententia quantitatem distinctam adstruente, in illam magis inclinant probabiles coniecturæ, & in his, quibus subscripsit communis consensus dum vrgenti aliqua ratione non impugnantur, aliud non est desiderandum fundamentum, ut amplectantur.

Franciscus Quædo, Philosoph. Tom. I.

Probat Thomistæ quantitatem distinguendam esse à materia. Conceptus materiæ primæ est esse subiectum receptiuum formarum, sed in hoc conceptu non includitur ratio quantitatis: ergo materia prima rationem quantitatis non includit. Eadem proportionem sit argumentum de forma, præcipue de forma hominis, quæ spiritalis est, quo factò faciliè proceditur ad compositum, quia si quantitas distinguitur à materia, & forma distinguitur à composito, quod tantum dicit materiam, formam, & unionem, nemo enim dicit quantitatem distinctam à materia, & forma cum vnione esse identificandam. Hoc argumentum ut benè vidit Arriag. disp. 5. sect. 1. subsect. 1. rem non probat, quia licet conceptus quiditarius, & constitutiuus materiæ sit esse subiectum receptiuum quantitatis, hoc non impedit esse identificatam realiter cum materia prima aliam formalitatem quantitatis, quæ non pertinet ad specialem conceptum metaphysicum materiæ, tum quia communis materiæ, & formæ, tum quia præcisè per conceptum subiecti receptiuum formarum substantialium adquatè constituitur in esse materiæ, & metaphysicè distinguitur à forma, & à reliquis entitatibus, quæ materia non sunt. Quod si aliquid valet prædicta ratio, posset, ex illa probari posse dari aliquam materiam primam, quæ non habeat identificatam formalitatem quantitatis, siquidem talis formalitas non est de conceptu constitutiuo materiæ, neque de conceptu entis corporei, adhuc ut existentis, cum nulla possit assignari repugnantia in eo, quod datur ens corporeum existens, cui illa quantitatis ratio non comperat, quod per aliam formalitatem corpoream poterit constitui, & ex nullo capite possit desiderari formalis ratio quantitatis, ut intelligatur, & de facto sit existens quoddam subiectum receptiuum formarum in esse corpore constitutum per exigentiam quantitatis distinctæ, aliâve formalitatem, ex his quæ possunt assignari ad constituendum corporei gradum.

Fortius sit argumentum ad homines contra Nominales. In horum sententia quælibet entitas habet secum suam quantitatem identificatam, & est radix propriæ extensionis: ergo quando accidentia eidem subiecto vniuntur, duæ quantitates identificatæ cum accidentibus inter se penetrantur, & materia quæ est quantitas penetratur cum forma substantiali, quæ similiter est quantitas, & tot quantitatibus penetratur, quot sunt formæ accidentales cum substantiali, quibus vniuntur, cum omnes sint quantitates, & cum omnibus necessariò penetratur, ut illis vniatur. Vfus est Aristoteles hoc argumento libro secundo de anima, textu sexagesimo nono, ubi probat lumen non esse corpus, quia se penetraret cum aëre, & ita penetrarentur duo corpora. Respondent Nominales non posse duas quantitates penetrari, quando pertinent ad diuersa subiecta, secus quando pertinet ad idem subiectum, & ita possunt plura accidentia eidem vnita subiecto penetrari, licet non possint duo subiecta inter se distincta penetrari. Hac ratione vim retinet illatio Arist. Si enim lumen esset corpus non subiectaretur in aëre, & ita eo ipso quod cum aëre penetraretur, penetrarentur duæ quantitates non respicientes idem subiectum, quod est absurdum. Huius solutionis doctrina omni fundamento est destituta, vnio enim ad subiectum commune non potest facere penetrabiles quantitates, quæ vnione seclusâ impenetrabiles sunt, neque negatio vnionis potest conducere ad impenetrabilitatem, quam quantitates eidem subiecto vnite non haberent, quia vna quantitas non resistit penetrationi aliûs quantitatis per negationem vnionis, quam cum illa habeat, vel cum alio communi vtriusque quantitatis subiecto, neque hæc negatio vnionis potest requiri, ut vna quantitas aliam propulset, & actiue producat impulsu, quo illius penetrationem non patiatur. Accedit ad hæc, omnia accidentia Eucharistica secundum hanc sententiam nullum habere commune subiectum, ac proinde naturaliter inter se non possent penetrari. De hoc argumento, & de aliis, quæ ex Eucharistia sumuntur iterum meminero.

Respondent alij quantitates specie similes esse impenetrabiles, non verò quantitates diuersæ rationis, & hac ratione posse penetrari materiam, & formam substantialem, & cum his omnes formas accidentales, licet illarum quælibet sit quantitas, quia non est quantitas eiusdem rationis cum illa, cum qua penetratur, & penetrari nequeunt duo corpora cuiuscumque rationis illa sint, ne penetreretur duæ materiæ primæ, quæ quantitates sunt eiusdem

Cc 3 omnino

omnino rationis. Impugnatur hæc sententia in qualitatibus intensis, quarum gradus eiusdem rationis inter se penetrantur in eadem parte subiecti. Ex quo inferetur penetrari quantitates eiusdem rationis, cum non distinguatur ratio quantitatis à ratione specifica qualitatis, per quam quilibet illius gradus constituitur in ratione talis. Si recurras ad vnionem graduum inter se, vel dicas gradus qualitatis subordinatos esse, & nullum esse eiusdem rationis cum alio existente in eodem subiecto, opponam species impressas receptas in aere missas ab obiectis numero diuersis, ex quibus non fit vna intensio, & quibus nulla contingit vnio, & tamen possunt inter se penetrari.

7 Non ita facile poterunt impugnari recentes, qui asserunt quantitatem identificari tantum cum materia prima, ratione cuius forma substantialis, & reliquæ accidentales illi vnitæ extensionem exigunt, in quam sententiam non parum propendet Arriag. disp. 5. sect. 1. subsect. vbi probabile esse docet, quantitatem à substantia non distingui, quam cum materia identificandam esse supponit. Contra hanc sententiam sibi obiecit, accidentia Eucharistica permanere absque substantia, & tamen non possunt penetrari: ergo impenetrabilitas per se, & non tantum ratione substantiæ conuenit accidentibus à substantia distinctis, & postquam reulit, & retulit solutionem Nominalium asserentium quodlibet accidens habere secum quantitatem identificatam, ait, melius responderi in sua sententia manere ibi etiam vbicationes materiæ, (quæ sint accidentia realia, cum fides doceat manere ibi omnia accidentia realia necessariò debent ibi manere) quæ vbicationes necessariò fundant impenetrationem, quia natura sua sunt impossibiles cum aliis vbicationibus aliis materiæ. Multa displicent in hac solutione, imprimis enim non bene tribuit resistentiam penetrationis præsentis quantitatis, & ipsis quantitatibus, cum enim vnum corpus impellit aliud, ne cum ipso penetraretur, impulsus non procedit effectiue à præsentia corporis; sed ab ipso corpore præsentem, seu ab ipsa quantitate, quæ ad producendum talem impulsus indiget præsentia non tanquam principio, seu virtute operatiua, sed tanquam conditione, seu applicatione agentis ad passum. Alias quantitas non esset immediatè in actu primo resistentia penetrationis, sed productiua præsentis, quæ penetrationi resisteret, neque cum duplex quantitas penetraretur violentia fieret quantitatibus, sed præsentis à quantitatibus productis. Secundò iuxta communior sententiam præsentia materiæ primæ est modus ipsius materiæ: ergo non potest conseruari destructa materia cuius est modus. Tertiò in omnium sententia præsentia immobilis est, & implicat præsentiam respicientem hoc spatium per se ipsam ad aliud transire: ergo etiam corrupta materia prima, illius vbicatio permaneret, vt primum reliqua accidentia Eucharistica mouerentur, à præsentia materiæ primæ separarentur, siquidem non posset cum ipsis materiæ præsentia moueri, etiam si permaneret incorrupta: ergo ratione præsentis materiæ, non possunt reliqua accidentia fieri impenetrabilia: aliunde ergo petenda est horum accidentium impenetratio. Solutionem aliam adducit Arriaga, communem omnibus argumentis ex Eucharistia petitis, quam postea dabo.

8 Probatur etiam dari quantitatem distinctam, quæ sit commune subiectum accidentium. Quando accidentia Eucharistica existunt à substantia separata producuntur in illis à quocumque agenti naturali, color, frigiditas, & alia huiusmodi accidentia: ergo datur aliquod commune subiectum, ex quo hæc accidentia educantur, aliàs omnia producerentur per creationem, quæ non potest ab agente naturali procedere. Rursus si hæc accidentia crearentur, & nullum esset illis commune subiectum, non possent mutuo expelli, quia expulso semper est in ordine ad commune subiectum, à quo expelluntur, sed sic est quod productum calore in accidentibus Eucharisticis corrumpitur frigiditas: ergo vtrique qualitati datur quoddam commune subiectum. Vltimò si quantitas non distingueretur à substantia, accidentia Eucharistica, quæ absque substantia remanerent possent inter se penetrari. Communis solutio est, cui consentit Arriag. & non dissentit Hurtadus, verum esse à nullo agente naturali posse calorem, aliāve qualitatem produci, & calore productum non esse frigiditatem corrumpendam ex defectu subiecti communis, & accidentia Eucharistica posse ex natura rei inter se, & cum alio corpore penetrari in sententia, quæ totam rationem quanti-

tatis constituit identificatam cum substantia, & in sententia Nominalium, quæ omnibus accidentibus attribuit rationem quantitatis cum illis identificatam, & asserit tantum posse penetrari illas, quibus est commune subiectum, & albedinem, & calorem quæ in Eucharistia remanent absque subiecto, non posse naturaliter penetrari, Deum tamen ad præsentiam agentis naturalis quod calorem produceret, si daretur ibi subiectum ex quo educeretur, calorem creare, & calore creato corrumpere ex se frigiditatem, quæ corrumpetur ad exigentiam caloris, si vtrique commune esset subiectum, ex quo educeretur. Similiter dicitur Deum miraculosè penetrare inter se accidentia Eucharistica specie distincta in Nominalium sententia, quam modò referebam, & in aliorum opinione, quæ tantum admittit quantitatem identificatam cum substantia miraculosè impediri ab ipso Deo penetrationem partium integranrium accidentium inter se, & illorum omnium cum alio corpore. Quæ omnia miracula à Deo parati dicuntur ne tantum fidei mysterium reueletur, & ne posset ex aliquo effectu naturaliter cognosci veram Christi existentiam, & absentiam substantiæ panis sub Eucharistia accidentibus. Neque parcos nos esse debere ait Hurtadus in miraculorum multiplicatione circa hoc mysterium, in quo Deus vt ostenderet se nullis naturæ legibus teneri, neque ipsius omnipotentiam naturæ terminis circumscriptis memoriam fecit suorum mirabilium. Neque in re philosophica attendendum est, ne miracula Eucharistica multiplicentur, sed more physico in omnibus ratiocinandum de substantia, & accidentibus ipsorumque distinctione, quibus compositis Theologus postea miracula omnia multiplicabit, quæ necessaria sint ad veritatem mysterij defendendam.

Non facile poterit impugnari solutio, neque omnino fundamento destituta est, verumtamen illius doctrinam omnino non approbo: faterer ego nulli rationi Philosophicæ, quæ positiue probaret identitatem substantiæ cum quantitate repugnandum esse ne miracula Eucharistica multiplicentur, verumtamen vbi nulla positiua ratio cogit, neque adhuc probabiliter suadet quantitatem non esse speciale accidens superadditum, prudens quisque illud admittit, ne miracula absque vlla ratione multiplicet, & ne à communi sententia omnium doctorum (pauca quibidam Nominalibus exceptis quibus non firmiter vnus, vel alter recens adhæret,) nulla efficaci ratione ductus discedat. Dixi nullam positiuam rationem probabiliter suaderi quantitatem esse accidens superadditum, non quia improbabilem esse censeam Nominalium sententiam, sed quia illius fundamentum negatiuum est desumptum ex negatione rationis positiuæ quæ conuincat dari quantitatem distinctam à substantia, & reliquis accidentibus distinctam. Adde sententiam recentiorum, qui asserunt quantitatem specialiter cum materia prima identificari nullius antiqui Scholastici autoritate fulcitam esse, quia Nominales, qui quantitatem specialem non admittunt, asserunt cum omni re corporea propriam quantitatem identificatam esse. Concludo ex his cum communi Doctorum sententia dandam esse quantitatem distinctam à substantia, & reliquis accidentibus.

PUNCTUM II.

Quæ sit formalis ratio quantitatis.

PRæfixo titulo idem rogo, quod alij inquirere intendunt, dum rogant quis sit effectus formalis quantitatis, quem formalem effectum millies dixi non distinguere à toto composito, & ita effectus formalis quantitatis erit hoc concretum quantum, cuius tota quidditas ex quidditate formæ petenda est, idem aptius interrogari existimo quæ sit formalis ratio quantitatis, ex qua nobis innosceat ratio formalis huius concreti quantum, quod certum est, esse effectum formalem quantitatis.

§. I.

Explicatur definitio quantitatis tradita à Philosopho.

Quantitatem per suum concretum, seu hoc concretum quantum definiuit Arist. s. metaph. cap. 7. his verbis: *disihibite in ea, quæ in sunt, quorum vtrumque, vel vtrumque*